

Sygn. akt VIII U 952/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Renata Figiel

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2021 r. w Gliwicach

sprawy P. W. (W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania P. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 czerwca 2021 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 952/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 czerwca 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu P. W. ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art 110 i 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z uwzględnieniem udowodnionych przez ubezpieczonego zarobków jest niższy od poprzednio ustalonego na poziomie 255,26%, jak również niższy niż 250%.

W odwołaniu od powyższej decyzji i w toku procesu, ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przeliczenie świadczenia w myśl art. 110 bądź 110a. Ubezpieczony podniósł, iż w jego ocenie, przedłożone przez niego dokumenty potwierdzają uzyskiwanie przez niego zarobków na poziomie pozwalającym na wyliczenie wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, niż przyjęty przez ZUS w zaskarżonej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje :

P. W. na podstawie decyzji (...) Oddział w Z. z 20 czerwca 1994r. uzyskał prawo do emerytury górniczej od 26 maja 1994r. Do ustalenia jej wysokości przyjęto 25 lat okresów składkowych i 2 miesiące okresów nieskładkowych. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie z 4 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1986r. do grudnia 1990r., gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 255,26% i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%.

Po uzyskaniu prawa do świadczenia, tj. do 27 czerwca 1994r., ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu.

W dniu 20 czerwca 2014r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury. Do wniosku ubezpieczony załączył zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 z 9 września 2013r., w treści którego potwierdzono zarobki odwołującego za lata 1979 - 1981 i 1986 - 1994. W oparciu o powyższe zarobki, ZUS dokonał symulacyjnego wyliczenia i ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (dalej wwpw), z 20 wybranych 20 lat kalendarzowych z całego okresu podlegania ubezpieczeniom, wynosi 116,20%, natomiast z 10 kolejnych lat wynosi 6,13%. W efekcie ZUS 25 czerwca 2014r. wydał decyzję odmowną.

W dniu 8 czerwca 2021r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury, na podstawie art. 110 i 110a ustawy emerytalno - rentowej. Do wniosku ubezpieczony nie załączył nowych dowodów zarobkowych.

W efekcie ZUS w dniu 29 czerwca 2021r. wydał zaskarżoną decyzję odmowną.

Z kolei w toku procesu, na wezwanie Sądu, (...) Sp. z o.o., nadesłała akta osobowe ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w (...) G. S,A. oraz akta osobowe K. S. i Z. W. z okresu ich zatrudnienia u tego samego pracodawcy. Z kolei organ rentowy przysłał akta emerytalne tych osób.

W szczególności w dokumentacji tej wykazano ponadto dniówkowe stawki zaszeregowania. I tak za okres od 22 marca 1969r. przysługiwała stawka kwocie 80 zł, za okres od 1 marca 1973r. przysługiwała stawka kwocie 94 zł, za okres od 1 lutego 1974r. przysługiwała stawka kwocie 124 zł, jednak równocześnie w tym czasie został przeniesiony do innego działu ze względu na stan nietrzeźwości, za okres od 1 maja 1976r. przysługiwała stawka kwocie 136 zł, za okres od 1 grudnia 1976r. przysługiwała stawka kwocie 148 zł. Brak jest natomiast informacji w zakresie zasad premiowania, a zwłaszcza w zakresie konkretnego wynagrodzenia otrzymywanego przez odwołującego.

Ze znajdującego się w aktach emerytalnych odwołującego, świadectwa pracy z 30 maja 1994r. wynika, że od 22 marca 1969r. do 1 marca 1973r., zajmował stanowisko ładowacza pz., od 2 marca 1973r. do 30 kwietnia 1976r., młodszego górnika pz., od 1 maja 1976r. do 31 stycznia 1979r. górnika pz., od 1 lutego 1979r. do 28 września 1981r. cieśli pz., od 29 września 1981r. do 14 października 1985r. oddelegowanie do pracy za granicą jako górnik pz., od 15 października 1985r. do 31 października 1987r. cieśli pz., od 1 listopada 1987r. do końca zatrudnienia u tego pracodawcy, górnik strzałowego pz.

W oparciu o akta emerytalne ubezpieczonego Sąd ustalił, że odwołujący wykazał swoje zarobki za lata 1979 - 1981 i 1986 - 1994, które w części, tj. za rok 1994 przypadają po przyznaniu prawa do emerytury. Zarobki te pozwoliły na ustalenie, za najkorzystniejsze 11 lat, tj. 1979 - 1980 i 1986 - 1994, wwpw na poziomie 203,86%.

Dodatkowo Sąd miał na uwadze, że za okres pracy w ramach oddelegowania do pracy na kontrakcie zagranicznym, odwołujący wykazał 2 pracowników porównawczych pracujących w tym czasie na stanowisku górnik strzałowego pz., K. S. i Z. W.. Z akt osobowych odwołującego wynika, że w tym czasie był on cieślą pz., jednak do wyliczeń przyjął wynikające z akt pracowników porównawczych, korzystniejsze wynagrodzenia. Średnie wynagrodzenia tych pracowników za lata 1982 - 85 kształtowały się na poziomie 308,58%. (Wynagrodzenie W. - rok 1982 - 280,80%, 1983- 304,37%, 1984- 319,29 %, 1985- 326,49% , S. odpowiednio o 351,98%, 312%, 261,27%, 309,47%) Zatem wyliczone w ten sposób zarobki odwołującego z 15 najkorzystniejszych, wykazanych lat, osiągnęły poziom 231,78%.

Sąd dokonał symulacyjnego wyliczenia i ustalił, że w 5 latach brakującym do pełnych 20 lat kalendarzowych, zarobki odwołującego, w okresie zatrudnienia w (...), musiałyby się kształtować w każdym roku z tego okresu przynajmniej

na poziomie 304,68%. Sprzed roku 1979, zachowały się wyłącznie stawki zaszeregowania zasadniczego. Sądowi z urzędu wiadomo, że wynagrodzenie ustalone na podstawie stawek zaszeregowania, przy dodatkowym uwzględnieniu specjalnego wynagrodzenia z Karty Górnika i deputatu węglowego nigdy nie pozwolą na ustalenie wynagrodzenia w wysokości ponad 300%. I tak np. przy stawce 148 złotych wynagrodzenie roczne wyniosłoby

$148 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} \times 12 \text{ miesięcy} = 44\,400 \text{ złotych}$

Karta Górnika $44\,400 \times 20\% = 8880 \text{ złotych}$

Węgiel 4 400 złotych

Łącznie 67680 zł, co daje 122,72 % w roku 1977 i 113,14 % średniego

wynagrodzenia w roku 1978 .

Sądowi z urzędu, na tle innych spraw o tożsamym charakterze, wiadome jest, że zarobki pracowników dołowych kopalń węgla kamiennego, dopiero od roku 1980 na stałe przekroczyły poziom 250% przeciętnego wynagrodzenia, zaś przed tym rokiem jedynie

niektórzy pracownicy sporadycznie przekraczali tą wartość. Przeważnie jednak ich zarobki

kształtowały się na znacznie niższym poziomie.

Wykazane przez odwołującego zarobki, nie pozwolą również na ustalenie wwpw na poziomie wyższym niż dotychczas przyjęty do wyliczenia jego emerytury. Sąd uznał, że w związku z faktem, iż nie zachowały się akt płacowe sprzed roku 1979 zaś z przedstawionego powyżej symulacyjnego wyliczenia wynika jednoznacznie, że zapisy z tej dokumentacji nie pozwalają na odtworzenie wynagrodzenia odwołującego, na poziomie, który pozwalałby na osiągnięcie brakującego poziomu 304,68% średniej krajowej. Z kolei za lata przypadające od roku 1980 (...) wystawiła zaświadczenie Rp-7, które nie było przez strony kwestionowane.

W konsekwencji, Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu emerytur i rent, gdyż nawet jego przeprowadzenie, w wypadku zachowania się jedynie szczątkowej dokumentacji za lata przed rokiem 1979, nie pozwoliłoby na ustalenie zarobków odwołującego na brakującym poziomie 304,68% średniej krajowej.

Sąd pominął też dowód z przesłuchania świadków, bowiem niedopuszczalne jest ustalanie odtwarzanego wynagrodzenia za pomocą tego dowodu. Okoliczność ta może być bowiem ustalana wyłącznie w oparciu o materiał w postaci dokumentów.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, a także akta osobowe odwołującego z (...) G. oraz akta emerytalne i osobowe pracowników porównawczych (dołączone do akt sprawy) i wyjaśnienia odwołującego słuchanego w charakterze strony (k.29v-30).

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru

emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W rozpoznawanej sprawie przedmiot sporu sprowadzał się do odtworzenia wysokości wynagrodzenia osiąganego przez ubezpieczonego w okresie jego zatrudnienia w (...) G. przed rokiem 1979. Nie można wysokości zarobków, stanowiących podstawę do wyliczenia składek na ubezpieczenie społeczne ustalać w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wysokości wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Przy obliczaniu wysokości podstawy emerytury, bierze się zatem pod uwagę dokładnie ustaloną wartość - wysokość uzyskiwanego w określonym czasie wynagrodzenia. Tym samym, w sprawie o ustalenie podstawy wymiaru składki, należy dokładnie określić wysokość wszystkich składników wynagrodzenia, które mają być uwzględnione - wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 września 2015r. III AUa 370/14 (LEX nr 1927664).

W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w jego aktach osobowych, tj. umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim jednak wypadku uwzględnić można tylko takie składniki, które są pewne, stałe, wypłacane były w danym okresie i w określonej wysokości. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można zatem ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego - wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 czerwca 2015r. III AUa 535/14 (LEX nr 1781979).

Nie ma możliwości wyliczenia wysokości wynagrodzenia, a co za tym idzie - wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, wynikające z porównania do wynagrodzenia innych pracowników. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. Obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia. Dopiero zebrana dokumentacja może zostać poparta zeznaniami świadków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać zatem udowodniona w sposób bezwzględny. Nie jest możliwe udowadnianie jej jedynie przy pomocy zeznań świadków (jak np.: potwierdzanie wystąpienia okresu składkowego poprzez zeznania świadków, że dana osoba w określonym okresie faktycznie wykonywała pracę). Tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym. Na podstawie innych dowodów nie jest możliwe dokładne określenie kwoty wynagrodzenia, a co zatem idzie - ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury - wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 31 marca 2015r. III AUa 1807/14 (LEX nr 1814849).

W przedmiotowej sprawie ubezpieczony w sposób pewny, tj. za pośrednictwem stosownych dokumentów, wykazał jedynie swoje zarobki z lat 1979 - 1981 i 1986 - 1994. Nie wykazał natomiast zarobków uzyskanych przed rokiem 1979. Ustalono wysokość zarobków zastępczych z lat 1982-1985.

Sąd uznał że P. W. nie ma prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej. Żeby osiągnąć wwpw na poziomie ponad 250%, musiałby wykazać, że w ciągu 5 brakujących lat osiągał wynagrodzenie w wysokości nie mniejszej niż 304,68%. Takie ustalenie nie jest możliwe .

Sąd oddalić również odwołanie o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej, bowiem nie wskazał podstawy wymiaru składek przypadającej po przyznaniu świadczenia, i nie jest w stanie wykazać wyższego wwpw od ustalonego na poziomie 255,26%.

Wobec powyższego, Sąd na mocy art. 47734 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

(-) Sędzia Teresa Kalinka